

A NORMALIZACIÓN E NORMATIVIZACIÓN DE TERMINOLOXÍA ESPECÍFICA: *FINCA* E *DEVENGAR*

VALENTINA FORMOSO GOSENDE
MARGARITA GONZÁLEZ GONZÁLEZ

0. *Introducción*

Non tódalas linguas dispoñen dos mesmos recursos denominativos, aínda que todas poden expresar tódalas realidades. Se unha lingua non conta cun termo para denominar unha realidade nova para ela, recorre a un préstamo ou a un neoloxismo, procurando evita-la paráfrase de termos equivalentes semántica e pragmaticamente que lle poidan chegar desde linguas máis ou menos próximas.

Para que a nosa lingua acceda a dous ámbitos concretos, o xurídico e o económico, necesita dispoñer de terminoloxía específica e normalizada que favoreza a creación de documentación propia, é dicir, de textos especializados en galego. Escollemos estes dous ámbitos precisamente porque, trala nosa experiencia na tradución ó galego de textos destas áreas, atopamos varias palabras castelás que nos presentaban problemas importantes para a súa denominación en galego.

O noso idioma, aínda en proceso de normalización, conta, para a linguaxe xurídica e económica, cun corpus escaso de textos especializados, xa que estas áreas se desenvolveron en castelán ata hai moi poucos anos. Isto quere dicir que os usuarios da lingua non teñen fontes de referencia a onde acudir para solucionar dúbidas terminolóxicas. Carecemos de bancos de datos especializados e mesmo de especialistas do campo correspondente que traballen en galego e que axuden na resolución de consultas. En consecuencia, debido a esta situación hai unha dependencia excesiva do castelán.

Moitos dos textos especializados que se elaboraron en galego nos últimos anos son traducións do castelán cunhas características gramaticais, textuais e cognitivas peculiares, condicionadas polo feito de que a materia específica da que tratan ten como base esa lingua¹. Isto presenta

---

¹ Aínda que existe no ámbito xurídico un Dereito Civil galego, o Dereito Penal é o mesmo para todo o estado español. O traballo dos nosos xuristas e economistas parte de textos e da doutrina en castelán, a lingua fundamental na súa formación teórica, co cal, ó

problemas mesmo para aqueles textos que non son traducións do castelán, porque aínda que partan do propio galego, á hora de utilizar determinados termos recórrase á terminoloxía castelá ou a solucións que se propuxeron en galego pero que presentan dificultades que explicaremos máis adiante.

Todos estes problemas refórzanse debido á situación de “bilingüismo diglósico” ou “diglosia con bilingüismo” existente en Galicia. Os nosos galegofalantes maiores de 33 anos non tiveron formación na súa lingua e aínda existe unha relación entre lingua e nivel sociocultural, marcada pola diferente valoración dos dous idiomas. O galego actúa como lingua B usada en rexistros informais e o castelán como lingua A, propia dos rexistros formais. Isto afecta á actitude dos especialistas cara ás propostas terminolóxicas galegas –procedentes normalmente de lingüistas e máis raramente de profesionais do campo correspondente– e mesmo cara á introducción do galego nas áreas de especialidade mencionadas. Pero tamén lle afecta a calquera persoa que necesite afrontar un traballo terminolóxico, traductor ou non traductor.

Quen queira, pois, achegarse ó traballo terminolóxico debe posuír competencia lingüística e pragmática, competencia cognitiva e competencia cultural na lingua ou linguas de traballo. Isto quere dicir que debe, por unha parte, coñece-la lingua que vai manexar, o seu uso no ámbito de estudio, as condicións nas que ten lugar a produción de textos e os recursos dispoñibles cos que conta para a elaboración de terminoloxía. Por outra parte, debe estar informado sobre o tema e a materia coa que vai traballar, é dicir, ter moi claros os conceptos que pretende denominar. Trátase non só de precisar significados, senón de coñece-lo uso gramatical e o valor pragmático das unidades, ou sexa, o seu posible alcance xeográfico, as características do grupo socioprofesional ó que están destinados, o nivel de normalización das mesmas, a súa frecuencia de uso, o grao de aceptación, etc. Todo isto contando que o traballo terminolóxico o pode facer un especialista da área. Cando o realice un lingüista terá, ademais, que partir de que se pode atopar cun descoñecemento parcial ou absoluto das materias específicas ás que se achegue e, polo tanto, con termos que lle resulten escuros e/ou ambiguos. Por último, este traballo, sobre todo se o fai o lingüista, ten que contar coa opinión, valoración e, o que é máis importante, a aceptación dos usuarios.

---

querérense desenvolver en galego, introducen abundantes castelanismos na lingua. Segundo di Galanes (2000: 5) na elaboración dunha lingua xurídica galega «o obxectivo debera ser a configuración dun galego xurídico como lingua de expresión de contidos xurídicos e non só como lingua de tradución (ocasional ou non) no eido xurídico», e aínda que «con todo, pódese afirmar que se configurou unha lingua xurídica galega con características de seu en todos os planos, polo uso e polo traballo dun cualificado grupo de técnicos lingüistas» (ibidem: 36), a presión do castelán segue sendo unha realidade pola situación que acabamos de describir.

A nosa experiencia á hora de traducir textos xurídicos, administrativos e económicos do castelán ó galego chocaba continuamente con todo o dito anteriormente. Sempre como lingüistas, intentamos achegarnos ó problema, procurar toda a información posible e dar coa solución correcta que satisfaga a especialistas e lingüistas. Así tentamos facer cos termos *finca* e *devengar* casteláns, xa que eran un dos maiores atrancos que atopamos ó traducir estes textos; dous termos moi ilustrativos do complicada que resulta a normalización e a normatización de terminoloxía específica, unhas tarefas por facer cada vez máis urxentes, xa que os especialistas necesitan solucións terminolóxicas inmediatas para os problemas que lles xorden no seu traballo diario.

Aparentemente, os termos parecían ter un equivalente terminolóxico nos dicionarios especializados bilingües castelán-galego existentes². A Real Academia Galega e o Instituto da Língua Galega propuxeron no *Léxico da Administración Castelán-Galego* (1991) os seguintes equivalentes galegos destes termos:

Finca s.f. Predio / Leira (rural e de labranza).

Devengar. v.t. Percibir, adquirir-lo dereito a percibir unha cantidade: **estas dietas se devengarán desde el día en que pase la frontera**, adquirírase o dereito a percibir-las axudas de custo desde o día en que pase a fronteira; **las pagas extraordinarias se devengarán los meses de junio y diciembre**, as pagas extraordinarias percibiranse os meses de xuño e decembro. / Reconocer (un dereito, unha obriga). / Retribuír. / Producir, acumular (xuros): **La cantidad fijada devengará el interés legal**, a cantidade fixada producirá o xuro legal. **Interés devengado**, xuro acumulado, atrasado, vencido.

Devengo. s.m. Dereito á percepción ou a percepción mesma: **las gratificaciones por servicios extraordinarios no podrán ser periódicas en su devengo**, as gratificacións por servizos extraordinarios non poderán percibirse periodicamente. / **Día del devengo de un impuesto**, data de esixibilidade dun imposto, día en que se empeza a aplicar. **Período de devengo**, período de acumulación de xuros.

Sen embargo, estas propostas resultaron problemáticas por insuficientes nuns casos, e demasiado xerais e pouco prácticas noutros á hora de aplicalas nos textos especializados e formais, xa que para *finca* aparecían contextos moi confusos, nos que o significado do termo non estaba sempre claro e a tradución por *predio* resultaba dubidosa polo menos inicialmente; e para *devengar*, toda esa cantidade de solucións que presentaba o *Léxico* non encaixaba nos exemplos que atopabamos. A

---

² Aínda que no noso estudo dos termos recorremos a todo o material existente en galego ó respecto, neste caso estamos falando de dicionarios “normativos”, é dicir, dicionarios que teñan o respaldo das institucións académicas da nosa lingua.

nosa dúbida terminolóxica, que parecía estar solucionada, en realidade non o estaba, polo que decidimos investigar máis profundamente qué sucedía con estas dúas palabras. A continuación presentaremos detalladamente este estudio e as conclusións ás que chegamos.

1. *Finca*

Finca non é un termo galego, tal como demostra a súa ausencia en textos medievais³. No seu lugar fálase sempre de *leiras*, *soutos*, *agras*, *agrelas*, etc. A etimoloxía da palabra remítenos ó termo *fincar*⁴. Segundo Corominas, de «*fincar*, sentido antigo ‘permanecer, quedar’, deriva, en calidade de arcaísmo jurídico, *finca*: a la ac. moderna ‘propiedad inmueble, rústica o urbana’ parece haberse llegado desde la idea de ‘saldo que queda por pagar de una deuda o lo que queda después de pagarla’, de donde ‘suma de dinero’, luego ‘capital del que se saca una renta’, ‘heredad que produce rentas’ y finalmente ‘propiedad inmueble’» (Corominas: s.v. FINCA).

No dicionario da Real Academia Española (DRAE) na edición de 2001, defínese esta voz como «propiedad inmueble, rústica o urbana». Curiosamente, máis ca unha definición dun dicionario de lingua semella unha definición terminolóxica xurídica. De feito, na etimoloxía que presenta Corominas explícase que *finca* é un arcaísmo xurídico que se introduciu na linguaxe común, de aí esa definición “estraña”.

Os dicionarios bilingües castelán-galegos⁵, pola súa parte, ofrecen como equivalentes para este *finca* os termos *leira*, *eido*, *terreo*, *predio*, etc. Pero unha ollada ó dicionario da Real Academia Galega na edición de 1997 (DRAG) demostra que esa equivalencia non é correcta:

agro s.m. 1. Extensión de terra para cultivo, polo xeral pequena, que pertence a un só dono. SIN. **leira**, **terreo**, **veiga**.

eido s.m. 1. Terreo cultivado, que pode estar entre as terras que rodean a casa ou non. CF. **agro**, **cortiña**, **leira**, **veiga**. 2. Conxunto de terras que circundan unha casa. CF. **eirado**, **eixido**.

leira s.f. Terreo de labranza. SIN. **agro**, **eido**, **veiga**.

---

³ O rastrexo deste termo proporcionounolo Xosé Bestilleiro, que revisou o *Corpus de gramática histórica*, con textos como as *Coleccións documentais variadas en papel de historiadores*; *Colección diplomática do Mosteiro de Oseira*; nos *Estudios Mindonienses - Apéndice documental*, etc.

⁴ *Fincar* procede do latín vulgar *FIGICARE, derivado do latín FIGERE, ‘cravar, fixar, suxeitar’, que se cambiaría por *FICCARE, de aí *ficar/fincar* (Corominas: s.v. HINCAR).

⁵ Por exemplo, AA. VV., *Diccionario xerais castelán-galego de usos, frases e sinónimos*, 1990.

terreo *s.m.* **2.** *Extensión de chan terrestre utilizado ou arranzado para distintos fins, como o cultivo, as construcións, etc.* **4.** *Pequena porción de terra de labranza.* SIN. **agro, leira.** / **Terreo edificable.** *Terreo onde se construíu ou onde se pode construír.* SIN. **soar**².

veiga *s.f.* **1.** *Terreo baixo, amplo e fértil polo que adoita discorrer un río, onde hai prados e terras de cultivo e no que varios veciños posúen parcelas.* CF. **varcia.** **2.** *Parcela de terreo dedicada ó cultivo [dunha determinada cousa].* SIN. **agro, leira.**

soar *s.m.* *Terreo onde se construíu ou se pode construír.* SIN. **terreo edificable.**

Nas definicións citadas -definicións que non teñen nada que ver coa definición “xurídica” do DRAE e máis “esperables” para un usuario da lingua que vai consulta-la palabra nun dicionario estándar⁶-, os termos evidencian diferencias nas súas características malia aparecer como sinónimos. Algunhas están definidas incorrectamente, posto que a definición de *leira*, por exemplo, é imprecisa por demasiado ampla, e a de *eito* é absurda: “terreo que pode estar entre as terras que rodean a casa ou non”; ademais, esta definición é inexacta, xa que en determinadas partes de Galicia o *eito* é xusto aquela terra que rodea a casa, e se non rodea a casa xa non é *eito*. Os dicionarios, precisamente, terían que defini-lo uso de todas estas palabras.

Polo tanto, partindo de que no estándar se admiten estes termos como sinónimos, atopámonos co problema de que na fala viva non ocorre o mesmo, xa que hai falantes que non posúen no seu sistema léxico algún deles, que lles resultan totalmente descoñecidos (por exemplo, hai zonas de Galicia que falan sempre de *veigas* e outras que falan de *leiras* e tanto unhas coma outras descoñecen o outro termo) ou, o que é máis importante, que establecen entre eles unha serie de relacións opositivas onde cada un dos termos designa unha realidade semellante pero non idéntica, con diferencias, e polo tanto, nunca os usarían como sinónimos.

Aínda que todos eles, xunto con outros termos relacionados como *cortiña, eirado, eixido, herdade, parcela, campo*, etc., poderían traduci-lo *finca* en castelán, débese ter coidado co contexto, porque se podería traducir unha *finca* por un termo dos que acabamos de mencionar que non fose o axeitado á realidade de que se trata. Debemos ter en conta que a realidade rural castelá non ten nada que ver coa galega e coa nosa división da terra,

---

⁶ O dicionario de María Moliner (1998), por exemplo, ofrece a mesma definición có DRAE, pero complétaa dicindo: «Particularmente, terreno de extensión considerable que posee alguén, en el que puede haber montes, lagos o cualquier otro accidente de terreno, y también casas».

polo tanto aquí é onde é necesario o coñecemento do medio para denominar con exactitude a nosa realidade.

Pero á parte de tódalas designacións vistas, actualmente apareceu na fala viva o termo *finca* para un concepto que os falantes integraron no seu sistema léxico, e que establece oposicións co resto dos termos do mesmo campo semántico como *leira*, *veiga*, *eito*, etc. Este *finca* galega refírese a un terreo con casa ou incluso sen casa pero con árbores e acondicionamento para actividades esporádicas (asadeiro, días de descanso estival, etc.) e case sempre pechado con sebe ou arame, situado nun ámbito rural ou periurbano. Atopámonos entón cunha nova realidade que os galegofalantes denominan polo termo que usan os seus propietarios, normalmente castelanfalantes ou bilingües: *finca*. Vivir na vila ou cidade e ter unha *finca* no campo é unha realidade que se está estendendo, que constitúe para toda a vecindade propietaria de leiras con herba e non con céspede un concepto novo para o que adoptaron o préstamo *finca*. Aínda que hai zonas de Galicia onde este termo non se estendeu tanto como para suplanta-los termos patrimoniais, noutras a frecuencia de aparición é elevadísima, polo que facerlle fronte á realidade desta interferencia é algo que hoxe en día cómpre ter moi presente. Pensamos que **quinta** sería o termo galego que máis se lle podería aproximar: «Propiedade rural composta de casa e terreo de labradío ó redor» (DRAG).

O galego conta, pois, cunha gran riqueza léxica para denomina-la *finca* do castelán, riqueza da que non necesitamos nin debemos prescindir e coa que hai que contar á hora de facer tradución na linguaxe común. Insistimos nesta idea xa que entre os equivalentes dos dicionarios bilingües aparecía como proposta *predio*. *Predio* non aparece no DRAG pero podémolo atopar noutros dicionarios, xa desde o ano 1958, por exemplo, no dicionario de Eladio Rodríguez (1958), definido como «heredad, hacienda, tierra o posesión inmueble». Nos textos medievais non aparece. A súas primeiras documentacións datan do século XVI, e en séculos posteriores carece de tradición xa que non temos textos de dereito escritos en galego. Na tradición literaria aparecen uns cantos exemplos antes da existencia dunha planificación do corpus científico-técnico: usouno Galo Salinas a finais do século XIX e recóllese unha dúzia de exemplos de antes de 1980⁷. En portugués *predio* entrou por vía culta no século XVIII, cun claro matiz de propiedade rústica que logo estendeu o seu uso. En castelán Corominas (s.v. PREDIO) di nos que *predio* está «tomado del lat. “praedium” -finca rústica. Falta todavía en Covarruvias, Oudin.. no hay prueba que fuese usual en castellano. Voz exclusivamente del estilo jurídico». Trátase, polo tanto, dun cultismo innecesario que, de se usar, levaría á redución da riqueza léxica descrita.

---

⁷ Información obtida da base de datos lexicográfica do Instituto da Lingua Galega.

Sen embargo, na linguaxe xurídica o problema de *finca* é máis complexo. No ámbito do dereito español *finca* é un termo moi utilizado, cun referente de complicada comprensión para un usuario non especialista, posto que vai máis alá do concepto que este usuario entende por *finca* na linguaxe común.

Cando enfrontámo-la realidade dos textos que necesitamos traducir atopamos exemplos onde *finca* aparece asociado a un terreo, a unha casa, un establecemento mercantil, un piso...⁸:

*De ellas se desprende que la serventía es un camino que pasa por terrenos de propiedad particular y que utilizan los habitantes de otras **fincas** para comunicarse con los públicos...*

*...si no desaloja la **finca** en los términos siguientes: ocho días, si se trata de una casa-habitación... quince días, si de un establecimiento mercantil, fabril de tráfico o de recreo.*

Si el desabucio se biciere de una finca rústica que no tuviere ninguna de las circunstancias expresadas...

...cuyo pago hubiera asumido el arrendatario en el arrendamiento de viviendas o en el arrendamiento de una finca urbana habitable en la que se realicen actividades profesionales...

*el lugar acasarado, sito en , compuesto por las siguientes **fincas**: “1. Una casa... 2. “Labradío de abajo de la casa”,... limita por el este con el camino que separa la **finca** de esta heredad y otra de don...*

*El gas será utilizado en las viviendas para usos generales de cocina, agua caliente, calefacción y otros aparatos domésticos, para lo cual cada uno de los titulares de las viviendas de la **finca** que deseen el suministro suscribirá el correspondiente contrato con...*

Se utilizámo-los dicionarios bilingües especializados traduciríamos *predio* en tódolos exemplos⁹. Pero antes debemos comprobar qué hai detrás de todos eses termos, é dicir, qué é unha *finca* no ámbito xurídico.

O Código Civil non define este concepto e límitase a remitilo á linguaxe usual, onde, como comprobamos anteriormente, penetrou procedente da linguaxe xurídica: segundo o DRAE unha *finca* é ‘unha propiedade inmoble’. A maioría dos dicionarios xurídicos casteláns, feitos

---

⁸ Os exemplos foron extraídos a partir de material diverso proporcionado polo Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, a base de datos lexicográfica do Instituto da Língua Galega e empresas particulares de distintas áreas de traballo.

⁹ Vid. as equivalencias de *finca* que ofrece o *Léxico da Administración*, citadas nos parágrafos introductorios deste estudo.

por especialistas, que recollen a entrada *finca*, ofrecen a mesma definición clara e concisa:

«Propiedad inmueble, sea rústica o urbana» (Ossorio: s.v. FINCA)

«Una propiedad inmueble, rústica o urbana» (*Diccionario Jurídico*: s.v. FINCA)

Pero aínda que a *finca* é unha 'propiedade inmoble', en dereito o termo *ben inmoble* abarca unha realidade que vai máis alá da referida por *finca*: «todas las cosas que son o pueden ser objeto de apropiación se consideran como bienes muebles o inmuebles» (CC, artigo 333). Unha *finca* é un tipo de inmoble específico, e hai bens inmuebles que non son *fincas*. Segundo palabras de Díez Picazo (1983: 169), habería que establecer unha diferenciación entre *finca* e *inmoble*: os inmuebles poden se-lo por natureza, por incorporación e tamén por destinación e por analogía, pero unha *finca* só se reserva para os inmuebles por natureza —as terras, por un lado; e minas, canteiras, escoriais, por outro— coas súas incorporacións —os edificios, camiños e construcións adheridas ó solo; árbores, plantas e froitos pendentes e todo o que estea unido a un inmoble dunha maneira fixa— (cfr. Díez Picazo 1998: 252) ou partes integrantes, pero con exclusión das pertenzas:

«Constituye, pues, la finca una **porción de superficie terrestre**, con lo que puede arrastrar como cosas incorporadas. En cuanto superficie se determina a través de linderos, que no son nunca otra cosa que líneas de definición o de identificación, de creación convencional, aunque en ocasiones puedan utilizarse signos de clara identificación, a los cuales en algunos casos se llaman (...) linderos fijos (p.ej., una vía pública, un cauce de agua, etc.)» (Díez Picazo, 1998: 254).

Sen embargo, o concepto xurídico de *finca* adquire especial relevancia na lexislación hipotecaria, ata o punto de que pode considerarse nela como a base mesma da ordenación do Rexistro da Propiedade. A unidade básica do sistema rexistral é a *finca*, non a persoa nin o titular: «el Registro de la Propiedad es un registro de fincas, a cada una de las cuales se abre un folio u hoja independiente, de manera que hay que afirmar que finca es todo aquello a lo que se abre folio propio» (Díez Picazo 1983: 169-170).

De acordo con todo o visto e segundo o mesmo autor hai que distinguir, xa que logo, entre *finca material* e *finca registral*:

A *finca material* sería ese inmoble por natureza coas súas incorporacións: unha porción de superficie ou un espazo delimitado que forma unha unidade e que pode levar incorporado unha casa, árbores, etc.

Por outro lado, a *finca registral* está determinada por unha circunstancia formal, como é ser obxecto dun folio rexistral no Rexistro da Propiedade, polo que, ademais da *finca material*, «también es posible

considerar como fincas a efectos registrales las aguas tanto públicas como privadas, los ferrocarriles, minas, concesiones administrativas, explotaciones industriales destinadas a producciones o distribuciones de energía eléctrica y pisos o partes de pisos susceptibles de dominio separados que hay en el mismo edificio, en virtud de un fenómeno de propiedad horizontal» (Díez Picazo, 1995: 339). Se todo ó que se lle abre folio no Rexistro é unha *finca* non se lle esixe unha unidade local, nin tampouco a unidade exclúe que a “*finca material*” poida resultar rexistralmente dividida. Chegados a este punto dedúcese que a *finca material* e a *finca registral* poden coincidir plenamente ou non. A *finca registral* desde o punto de vista hipotecario divídese en normal (a que coincide coa *finca material*) e anormal (o resto de *fincas rexistrais* que non coinciden coa *finca material*).

Esta diferenciación entre *finca material* e *finca registral* é básica no dereito. Mentres que a primeira non presenta máis dificultades de denominación en galego que as que presentamos anteriormente ó respecto da *finca* na linguaxe común, a segunda resulta máis problemática. Pois ben, tendo ben claro que en dereito hai *fincas materiais* e *fincas rexistrais* e sabendo que *finca material* é un concepto que se usa na linguaxe común e que veñen sendo terreos (rústico/urbano: esta xa sería unha cuestión de lexislación urbanística) que poden ter casas incorporadas, existen en galego palabras autóctonas que traducen ese concepto como *leira*, *eido*, *terreo*, *soar*... con tódalas caracterizacións pertinentes, ou *quinta*, se falamos dun terreo con casa. Consideramos, entón, que desta traducción hai que quita-la palabra *predio*, xa que en galego temos moitas denominacións para esa *finca material* que non se deben perder. Díez Picazo (1983: 169) di que *predio* e *finca* son sinónimos: «de alguna manera se puede decir gráficamente que comparte en el terreno legislativo, los honores de protagonista con su sinónimo, la palabra predio, que es también de constante aplicación». Sen embargo, ese “de alguna manera” revela pouca seguridade na súa afirmación. A explicación constatámola no uso real dos avogados, posto que estes consideran esta palabra como sinónimo de *finca rústica material*, pero non como sinónimo de *finca registral*.

Outra cousa ben distinta sería a *finca registral* que abriría folio rexistral, é dicir, as *fincas* anormais desde o punto de vista hipotecario (Díez Picazo 1983: 271), para as que non teríamos palabra en galego no léxico tradicional, e para as que nós propoñeríamos *predio rexistral*. Cada vez que falemos en castelán de *finca* no sentido rexistral, tanto que se refira a un terreo, a un terreo cun edificio, a concesións administrativas, augas, etc. nós poñeríamos *predio rexistral*. É fundamental a presenza do adxectivo rexistral para non lles causar ningún problema de interpretación ós avogados que usen o termo. Tal como constatamos na nosa consulta entre especialistas do dereito¹⁰, o uso de *predio* sen o adxectivo non se

---

¹⁰ A consulta levouse a cabo entre avogados que traballaban en diferentes lugares: nun xulgado, nunha notaría, en despachos privados, en empresas privadas de distinto tipo,

considera válido, posto que se asocia co uso que se lle dá ó termo en castelán. Lembremos que os especialistas de dereito galegos están formados en castelán e traballan coas leis redactadas en castelán. Os dicionarios xurídicos, cando tratan o termo, ofrecen unha definición copiada dos dicionarios da lingua estándar onde *predio* é sinónimo de *finca* («Hereditad, hacienda, tierra o posesión inmoble»). En Ossorio (1984) dise que *predio* é unha «denominación de orixe romano, algo en desuso fuera de los juristas, para referirse a cualquier finca o propiedad inmoble (v. fundo, hereditad, servidumbre)». Os especialistas informáronnos sobre o pouco uso de *predio*, case restrinxido para os terreos rústicos (o seu significado orixinal etimolóxico). Neste sentido, hai unha contradición entre o que se define nos dicionarios especializados onde *finca* e *predio* son sinónimas, e o uso real que fan os especialistas da palabra *predio* e que os leva a rexeita-lo termo en galego como equivalente de *finca* castelá no sentido rexistral, xa que eles, ó ler *predio*, enténdeno coma un terreo rústico. Poderíamos pensar que, malia a extensión do seu uso, a realidade é que no campo xurídico *predio* e *finca* son sinónimos e ó especialista que traballase en galego non lle ten por qué crear obstáculos o uso do termo en castelán, e podería desligarse perfectamente do uso restrinxido que adoita facer do termo nesa lingua; por outro lado, *predio* posúe xa, a día de hoxe, unha tradición nos textos especializados en galego: é o equivalente que aparece nas obras bilingües especializadas e o termo utilizado no servizo de normalización do Tribunal Superior de Xustiza e o proposto tamén polo Servizo de Terminoloxía Galega (Termigal).

Sen embargo, aínda que parece que esta palabra está admitida e os avogados do Tribunal Superior deron o seu visto e prace, constatamos que entre os usuarios do dereito galegofalantes ou castelanfalantes (aqueles que traballan en concellos, en xulgados, en notaría, etc.) o termo non se introduce, e acábase insistindo na idea dunha variante estándar que está moi afastada do uso, unha variante ritual que se emprega nalgúns centros de determinada categoría e poder, como o Tribunal Superior, pero que non chega ós usuarios de a pé. Segundo palabras de profesores de cursos de galego para funcionarios especializados en dereito e segundo palabras dos mesmos funcionarios, estes rexeitan totalmente o uso de *predio* para *finca registral*. Sen embargo, a opción de *predio rexistral* resultou do seu agrado, posto que o adxectivo elimina a ambigüidade do termo.

Deste xeito, *predio rexistral* parece unha forma válida, por ser un termo galego culto que, “artificialmente”, se carga dunha serie de acepcións novas, pero que evita que se introduza o castelanismo –xa incorporado á linguaxe coloquial–. Ademais, tódalas outras opcións posibles para designa-la *finca registral* son moito máis problemáticas:

---

ademais dalgúns estudantes de cuarto e quinto curso da Facultade de Dereito da Universidade de Santiago de Compostela.

Ben inmoble xa comprobamos que non é unha equivalencia precisa. Se o portugués nos achegaba como información a posibilidade de usa-lo termo *predio*, outra lingua románica, o italiano, fálanos de *fondo*. No material manexado apareceu *fundo* como un termo usado na linguaxe xurídica castelá. Corominas (s.v. FUNDO) di que «fundo ‘predio rústico’ [s. XVIII, Castillo Solórzano], tomado del lat. FUNDUS, que tiene también este significado; tiene carácter hereditario, con tratamiento aportuguesado de la U tónica, en Asturias... ». Pero os exemplos son escasísimos:

... Así ha ocurrido con los arrendamientos de **fundos** rústicos o de viviendas y locales de negocio, tradicionalmente considerados como generadores de derechos personales o de crédito.

En las servidumbres, tanto el sujeto activo cuanto el pasivo quedan determinados por la propiedad de los **fundos**. Así, la acción confesoria la ejercita el titular del **predio dominante** contra el del **predio sirviente**, y la negatoria la ejercita éste último contra el primero... etc., etc.

Nos dicionarios xurídicos, *fundo* aparece en Comares (1991) definido como «heredad o finca rústica», e en Ossorio (1984) aclárase que é «en el Derecho romano, el suelo con todos sus accesorios. Actualmente, todo predio rústico o heredad (v), aun cuando se usa a veces en su acepción romana más amplia», e fálase de *fundo dominante* e *fundo sirviente*.

Para os especialistas *fundo* considérase un termo moi arcaico, que se pode usar moi esporadicamente como sinónimo de *finca*, cando esta se refire a unha propiedade rústica material:

...2° Un estado o situación de hecho en el **predio** único o en los **predios** del que resulte visible y fácilmente comprobable la existencia de un servicio determinante de servidumbre... 3° Que dichos signos hayan sido establecidos por el dueño común, titular de los **predios** o de la **finca** única que luego se divide. 4° Que uno de los **fundos** se enajene por éste estando subsistentes dichos signos, es decir, sin hacerlos desaparecer con anterioridad, requisito que también se cumple cuando se trate de enajenación parcial o de división, en ambos casos, de una misma **finca**, quedando subsistentes los signos...

O francés, aínda que poida ter unha realidade legal diferente da nosa, ofrécenos como equivalente da *finca* castelán o termo *propriété*, que se é urbana pode chamarlle *immeuble* e se é rústica, *propriété rurale*. O italiano utiliza como sinónimo de *fondo*, *proprietà*, igual có portugués, que tamén utiliza *propriedade*. Pero este termo sería demasiado amplo, xeral e impreciso.

Así pois, consideramos que *predio rexistral* é o equivalente máis idóneo. De tódolos xeitos, queremos insistir en que, admitindo *predio* como tradución de *finca*, sería necesario aclarar nos dicionarios que se

trata dun uso propio da linguaxe de especialidade do ámbito xurídico pero non da linguaxe común, xa que:

1. na linguaxe estándar existe en galego unha gran riqueza léxica que daría conta da realidade que está detrás da palabra castelá, sen necesidade de botar man dun cultismo tardío;

2. na linguaxe de especialidade esa mesma riqueza daría conta da realidade que está detrás do termo *finca material* e,

3. admitiríamos *predio*, acompañado do adxectivo *registral*, como equivalente na linguaxe xurídica da *finca registral*.

A variante estándar ten que ser estándar pero ten que dar chegado á xente, non se pode considerar totalmente afastada do uso, un prexuízo que non se consegue superar totalmente, que inflúe no feito de que o usuario galegofalante non lle acabe de chega-lo estándar que utiliza o Tribunal Superior e acaba utilizando o castelán. Queremos que o galego teña un uso vivo en tódolos contextos polo que estas cuestións hai que revisalas canto antes porque se non se chega ós galegofalantes que se moven no ámbito do dereito non cremos que se cumpra o obxectivo normalizador da terminoloxía. Polo tanto consideramos que se deben corrixi-las traducións que existen da palabra *finca* en dous sentidos: por un lado, nos dicionarios de uso xenérico en que aparece *leira* ó lado do *predio* e, polo outro, no ámbito do dereito, onde para a *finca material* teríamo-lo léxico que temos na linguaxe común e para *finca registral* o termo *predio registral*.

2. *Devengar / Devengo*

O concepto económico que hai detrás de *devengar* e do substantivo *devengo* non presenta os problemas que acabamos de ver en *finca*. Aquí non hai unha diferenza entre linguaxe común e tecnolecto porque é un termo case exclusivo da linguaxe de especialidade.

O concepto está perfectamente definido, tanto en obras lexicográficas coma en obras especializadas. *Devengar*, segundo o DRAE é «adquirir derecho a alguna percepción o retribución por razón de traballo, servizo u outro título». No dicionario de María Moliner dise que *devengar* é «corresponderle a alguen percibir certa cantidade de dinero como retribución por un traballo, por intereses o por un tributo», e ofrece máis información: *devengado -a*, aplícase «a la cosa que se tiene ya derecho a cobrar por haber sido realizado el trabajo, haber transcurrido el tiempo requerido, etc.» (por exemplo, *intereses devengados*). En ámbolos dicionarios o *devengo* defínese como «cantidade devengada».

Nos dicionarios especializados o *devengo* defínese como «el momento en el que tiene lugar el nacimiento o adquisición del derecho a percibir una cierta cantidad de dinero, bien como retribución por razón de trabajo o servicio, bien por otras causas tales como vencimientos de intereses, dividendos de acciones, etc.» (Martínez Cortina: s.v. DEVENGAR). O dicionario de ciencias xurídicas de Ossorio (1984) e o dicionario de economía de Tamames (1992) ofrecen a mesma definición có DRAE para *devengar*. O Ossorio engade outra acepción «percibir intereses». Pero son moito máis exactos e precisos á hora de explicar qué é e qué tipo de *devengo* se pode atopar. Hai que diferenciar entre *devengo del impuesto*, *devengo de la cuota tributaria*, *devengo periódico*, *devengo instantáneo*, *devengo anual* e *principio del devengo*. En todas estas locucións permanece o sentido de *devengo*, aínda que hai que diferenciar entre as dúas primeiras, referidas a ese “momento en que vence o imposto, a cota” e as seguintes, referidas a un “período temporal necesario para que surda a obriga de pagar”. O *devengo anual* serían os “apuntamentos que se fan na conta corrente durante todo o ano con cada movemento”. O *principio del devengo* é un “principio contable que obriga ás empresas a contabiliza-los ingresos e gastos en función da corrente real de bens e servicios, con independencia do momento en que se produza o cobramento ou pago dinerario derivado deles”. Pero ademais, nos textos segmentamos dúas locucións, o *devengo del interés* e *devengo del tributo*, que non están recollidas nas obras anteriores e que nós consideramos unidades terminolóxicas.

Para unha mellor comprensión do termo *devengo* cómpre saber que «debió de nacer por aglutinación de la preposición en la fórmula de la prerrogativa de los hijosdalgo, como se ve p. ej. por la Probanza de Hidalguía de Hernando de Roxas (1584): “si saven... que son hijos dalgo notorios, de sangre y de solar conocido, *de vengar* quinientos sueldos, según fuero de Hespaña” (RFE XII, 386), a base de VINDICARE en la ac. ‘reivindicar, reclamar’ (Corominas: s.v. VENGAR).

Como sinalamos arriba, a Real Academia Galega e o Instituto da Lingua Galega propuxeron no *Léxico da Administración* uns equivalentes para *devengar* e *devengo* entre os que estaban *adquirir* e *percibir*, pero no DRAG non aparecen nas entradas de *adquirir* e *percibir* estes contidos económicos. Unicamente *percibir* se define como “recibir ou cobrar unha cantidade de diñeiro como renda, imposto, taxa, etc”. É dicir, non se recollen tódalas acepcións equivalentes para *devengar*. Poderíamos pensar que isto se debe a que non se trata dun dicionario especializado, sen embargo este dicionario si recolle outros termos de especialidade, como por exemplo, *acareo* ‘acto de acarear’, sinalando coa abreviatura *Der.* a súa pertenza á linguaxe xurídica.

Escollemos un corpus onde aparecen varios exemplos ós que lles aplica-las propostas galegas para exemplificar cáles son os problemas.

Non fixo falta botar man de textos casteláns, senón que tiñamos textos de especialidade do ámbito correspondente escritos en galego pero nos que sempre aparecían os préstamos *devengar* e *devengo*. A fonte da que extraémolo corpus foi a base de datos que elaborou o Seminario de Lexicografía do Instituto da Lingua Galega. Para dar conta da complexidade do problema decidimos agrupa-los exemplos de xeito que primeiro atendemos a *devengar*, e despois ó substantivo *devengo* e, neste último, separámo-los exemplos correspondentes ós distintos sintagmas ou locucións substantivas nos que aparece.

2.1. *Devengar*

Lembremos que o verbo *devengar* tiña o significado de ‘adquirilo dereito a percibir’. O *Léxico da Administración* ofrece catro posibles traducións segundo o contexto:

1. Percibir, adquirilo dereito a percibir unha cantidade.
2. Producir, acumular (xuros).
3. Recoñecer un dereito, unha obriga.
4. Retribuír.

As dúas últimas non coinciden coas definicións que aparecen nos dicionarios especializados de Ossorio e Tamames. Vexámo-los exemplos:

2.1.1. *Devengar* como verbo conxugado

Atopamos dous tipos de exemplos (que imos marcar como A e B) que hai que considerar por separado:

A. Aqueles exemplos que se adaptarían a algunha das traducións propostas. Trátase de frases coma as seguintes:

*...que pode e do que corresponde, percurando cartos de préstamos que **devengan** intereses ou esquecendose das amortizacións.*

*...hai que sufrí-las consecuencias. O diñeiro necesita circular, **devengar** uns réditos, obter beneficios...*

Este primeiro grupo de exemplos parece non presentar problemas para a súa tradución de acordo con algúns dos equivalentes propostos, xa que poderíamos dicir “producir xuros” no primeiro caso e “producir réditos” no segundo:

*...percurando cartos de préstamos que **produzan** xuros ou esquecéndose...*

*...O diñeiro necesita circular, **producir** uns réditos, obter beneficios...*

pero non sería correcta a traducción por “adquiri-lo dereito a percibir”, xa que os cartos non adquiren o dereito a percibir xuros ou réditos, senón que os producen directamente.

B. Pola contra, isto non pasa no grupo de exemplos que mostramos a continuación:

*Forma parte do devandito importe, o IVE, que se **devengará** ó recibir cada factura mensual polo importe de...*

*...financeiros no prezo de adquisición, sempre que tales gastos se **devengaran** antes da posta en condicións de funcionamento...*

Este segundo grupo de exemplos admite varias das traducións sinaladas, só que dependendo de cal escollamos as frases resultan totalmente diferentes, contradictorias ou absurdas. Se tentamos traduci-la primeira frase seguindo algunhas das opcións que nos deron podería equivaler a tres diferentes:

*.... o IVE, que se **producirá/percibirá/retribuirá** ó recibir cada factura mensual...*

O mesmo se probamos coa segunda frase:

*... sempre que tales gastos se **perciban/produzan/retribúan** antes da posta en condicións...*

Habendo esas variables para poderlle aplicar ó castelán *devengar* existe un problema serio, xa que se poden facer frases gramaticalmente correctas pero cun sentido oposto ó que se quere expresar. Así, a nós, como lingüistas, resúltanos moi difícil saber cuál é o significado concreto do verbo neses contextos¹¹.

Por último aparece un exemplo de expresións algo menos comúns e ó mesmo tempo máis difíciles de interpretar:

*Aboarase ó **devenga-lo** tributo, cando a empresa sexa sustituto do...*

xa que parecía admitir, aparentemente, algunha das traducións propostas, pero que ningunha tiña nada que ver coa traducción que nos ofreceu un especialista:

Aboarase o tributo o día que comeza a súa esixibilidade...

---

¹¹ Aparecen máis exemplos similares no anexo 1.

2.1.2. Substantivo+participio de *devengar*

Traballamos co participio de *devengar* nalgúns contextos nos que se usa maioritariamente. Partimos de dous sintagmas en castelán: *intereses devengados* e *impuestos devengados*.

2.1.2.1. *Intereses devengados*

Esta unidade lexical concreta, segundo o *Léxico da Administración*, tradúcese como xuros acumulados, atrasados, vencidos, ou mesmo producidos. Os exemplos aparentemente non presentan problemas¹²:

*...é o que segue: (A) Cargarase, xeralmente, polos intereses **devengados (acumulados, atrasados, vencidos, producidos)**, tanto implícitos coma explícitos, que teñan...*

*...permanente con vencemento a curto prazo, incluídos os intereses **devengados (acumulados, atrasados, vencidos, producidos)**, ás contas correspondentes do subgrupo 54...*

Pero a opción *vencidos* aplicado ós xuros non era viable nalgúns exemplos porque presentaba problemas no contexto¹³:

*...producirse entre o custo de adquisición, excluídos os intereses **devengados non vencidos** e os valores de reembolso...*

*...que sexa a súa forma de instrumentación, incluídos os intereses **devengados**, con vencemento non superior a un ano.*

*Os intereses **devengados**, vencidos ou non, figurarán en contas de crédito...*

Teríamos “xuros vencidos” que poden ser/estar “vencidos ou non” ou con vencemento, o que crea contradicións, polo que esa opción quedaría eliminada neses contextos.

2.1.2.2. *Impuesto devengado*

Pode aparecer modificando o substantivo *impuesto* ou modificando un tipo de imposto determinado, como o IVE, o imposto sobre sociedades, etc.¹⁴:

*conta, consideraranse coma unha diminución no importe do imposto **devengado** sobre sociedades...*

---

¹² Aparecen máis exemplos similares no anexo 2.

¹³ Aparecen máis exemplos similares no anexo 3.

¹⁴ Aparecen máis exemplos similares no anexo 4.

*que hai que pagar con respecto ó imposto sobre beneficios **devengado...***

*...e os pagamentos a conta, para obté-lo imposto sobre sociedades **devengado...***

*Facenda Pública, IVE soportado: IVE **devengado** co gallo da adquisición de bens e servicios e...*

*...a curto prazo (Con entidades de leasing). IVE soportado non **devengado** a máis dun ano. IVE soportado non devengado...*

Os impostos, de xeito diferente ó que ocorre cos xuros, non vencen nin se acumulan e tampouco se xeran. Pode ser que se adquira un dereito a percibilos, quedando frases do tipo “imposto sobre sociedades que adquiren o dereito a ser percibidos”, pero non sabemos colocar esta opción como equivalencia válida conseguindo unha frase correcta ou polo menos dúbida de que o sentido final sexa o que un economista lle queira dar.

Cando aparece IVE devengado contrastado co IVE soportado, como se mostra nos dous últimos exemplos anteriores, poderíase traducir por IVE producido, xerado, pero en realidade refírese ó IVE que se lles cobra ós clientes, fronte ó IVE soportado que é o que se paga, co que non queda claro que esta opción sexa correcta.

2.1.2.3. O participio modifica outros substantivos (“aportacións”, gastos, riscos, remuneracións, rendas, cotas, dividendos...)

Neste caso atopámonos con dous tipos de exemplos:

1- Aqueles que posúen unha traducción fácil e simple xa que admiten “producidos, xerados...”:

*Cargarase polo importe dos gastos **devengados (producidos, xerados)** e polo importe que deba imputarse no exercicio...*

*Empresas que tivesen déficit entre os compromisos e riscos **devengados (producidos, xerados)** por pensións e os asegurados e cubertos contables...*

2- Aqueloutros exemplos en que esta traducción resulta máis complicada:

*a sistemas complementarios de pensións Importe das aportacións **devengadas** a plans de pensións ou outro sistema semellante...*

O significado neste caso non é o importe das “aportacións” xeradas senón que se fala das cantidades achegadas a plans de pensións. Outros exemplos:

*para pensións e obrigacións similares inclúiranse os gastos **devengados** polas estimacións realizadas segundo cálculos...*

*Importe dos soldos, dietas e remuneracións de calquera **devengados** no decurso do exercicio polos membros do órgano...*

Dun xeito similar ó que pasaba no caso anterior non podemos dicir “o importe dos soldos, axudas de custo e remuneracións *producidos...”. As axudas de custo e as remuneracións non se producen nin se xeran. A posibilidade máis axeitada sería: *o importe dos soldos, axudas de custo e remuneracións con dereito a seren percibidos no decurso do exercicio...*

No *Léxico da Administración* aparece o exemplo concreto: «*Las dietas se devengarán: Adquirirase o dereito a percibi-las axudas de custo desde...*» que comprobamos que non se pode aplicar directamente ó noso anterior exemplo comentado porque este tipo de equivalencia obriga a unha transformación sintáctica que alteraría o sentido. Vexamos polo miúdo a unidade “*las dietas se devengarán*”: *dietas* suxeito, pasa a “*adquirirase o dereito a percibi-las axudas de custo*”, onde *axudas de custo* é complemento directo. Ademais do complicado que lle pode resultar a calquera a tradución do termo, existe un cambio de significado desde un punto de vista informativo, xa que se cambia o tema da oración. No primeiro caso, na frase en castelán, *dietas* é o elemento a destacar e pérdese na tradución ó galego.

2.2. *Devengo*

Os exemplos que atopamos de *devengo* van, ou ben acompañados dunha frase preposicional que actúa de modificador ou forman parte dunha frase nominal. Aparecéonos:

- *Devengo del impuesto*
- *Devengo del interés*
- *Devengo periódico*
- *Devengo anual*
- *Principio de devengo*

Facemos unha diferenza entre o primeiro exemplo mencionado e o resto, xa que aquel aparece contemplado nalgún manual e os outros non. *Devengo del impuesto*, no *Léxico da Administración*, aparece pero dentro dun sintagma máis amplo: *día del devengo del impuesto*, traducido

como *data de esixibilidade dun imposto, día en que se empeza a aplicar*, traducción que non podemos aplicar ó noso exemplo:

*... en virtude de descontos e bonificacións outorgados despois do **devengo do imposto**.*

Entre os demais sintagmas facemos tamén unha diferenciación entre *devengo del interés* en exemplos que se traduciron ó galego en diferentes obras de especialidade como devengo dos intereses (traducción castellanizada): *aboardarse ó **devengo dos intereses**, tanto implícitos como explícitos...* Máis correctamente traduciríase do seguinte xeito: *aboardarse ó **vencemento dos xuros**, tanto implícitos como explícitos...*)

Pero isto consideramos que non é posible en exemplos como o seguinte:

*... os seguidos nas correccións valorativas e, no seu caso, o **devengo de intereses...***

Aquí non somos capaces de achegar unha solución correcta, pois dubidamos se se referirán á produción de xuros ou á acumulación de xuros, escolla que fai variar bastante o significado da frase.

O mesmo problema atopamos para *devengo periódico*:

*ós resultados de exercicios futuros tomando como referencia **devengo periódico** de acordo co capital vivo reflectido...*

Igualmente ocorre co *devengo anual*. Ningunha das equivalencias vistas ata agora serven para este caso:

*Descrición dos movementos: Aboardarse: 1) Pola estimación do **devengo anual**, con cargo á conta...*

*Descrición dos movementos: Aboardarse: 1) Pola estimación do **devengo anual** das débedas tributarias. O seu pagamento...*

No *Léxico da Administración* non se refiren ó concepto de principio do devengo. Igual ca nos casos anteriores non son válidas ningunha das opcións xerais que se propuxeron para *devengo*. Se cadra é un sintagma máis lexicalizado ca algún dos anteriores:

*O principio de **devengo** esixe que o Imposto sobre Sociedades que debe...
... as anotacións necesarias para a aplicación do **principio do devengo**, do principio de prudencia valorativa...*

Despois de estudiados todos estes exemplos, pódense facer as seguintes consideracións:

1. Os equivalentes, ou mellor dito, paráfrases ou frases que substitúen un termo, existentes ata o momento para estas palabras son incompletas, nalgúns casos non sempre precisas e non dan conta de toda a casuística de *devengo* e *devengar*.

2. Para un lingüista, á vista dos exemplos, da cantidade de acepcións e usos que ten o termo e do complicado que é a adopción dos equivalentes que se lle ofrecen, é practicamente imposible facer unha traducción única, nuns casos por incapacidade para dar cunha frase coherente, e noutros porque as frases aparentemente correctas desde o punto de vista gramatical poden chegar a resultar inadecuadas polo seu significado.

3. É un termo moi asentado na lingua xurídica castelá, que unido á complicación de opcións que se ofrecen para a súa traducción, fai que os propios economistas (que serían quen de darlle a opción correcta) non usen en ningún caso as solucións en galego, e aquí atopámonos cun dos puntos máis importantes na normalización dunha lingua, que é a aceptación por parte do usuario.

4. Moitos dos textos, textos de especialidade escritos en galego, onde nós pescudamos, o máis antigo do ano 1979, utilizan os termos casteláns, *devengo* e *devengar*.

Polo tanto cómpre outro tipo de solución. Ó consultar outras linguas, resaltaba que en todas había un termo equivalente:

Inglés: *devengar*: *to accrue, to draw, to gain, to earn (as salary, etc.), to accumulate; to yield dividends; to bear, to carry, to yield, to draw interest*; *devengo*: *amount due; tax due*.

Francés: *devengar*: *gagner, toucher, acquérir* (salario); *rapporter, porter, produire* (xuros); *intérêts échus* (xuros devengados).

Portugués: *devengar*: *merecer, adquirir direito; ganhar*.

Catalán: *devengar*: *meritar, meritable* (devengado); *devengo*: *meritació*¹⁵.

Italiano: *devengar*: *riscuotere, percepire; maturare* (xuros); *dare, fruttare, produrre, rendere*; *devengo*: *soma maturata*.

Algunhas destas linguas usan termos equivalentes a *gañar*, *producir*, pero son linguas como o francés, portugués e italiano, totalmente normalizadas, onde os seus economistas escriben os textos nas súas linguas, pero xa vimos que no noso caso, ante un termo de tal dificultade, non podemos aceptar estas posibilidades de traducción que teñen significados

---

¹⁵ Unha consulta ó servizo catalán de terminoloxía TERMCAT revelounos que parece ser que no uso común aparece moi frecuentemente o castelanismos *devengar*.

máis amplos. Tamén é certo que non hai unha forma que se repita en tódalas linguas. *Devengar* é unha forma castelá, só existe nesta lingua, igual que *meritar* só existe en catalán.

Tendo en conta todo isto, o equivalente ten que ser un termo que evite todo este tipo de complicacións existentes, e que permita a derivación e a formación de novos termos pertencentes á súa familia léxica, como o substantivo ou o adxectivo.

Outra opción sería botar man do cultismo, así o equivalente de *devengar* podería ser “vindicar”. Este termo permitiría a formación de palabras da mesma familia léxica tal como *vindicados*, para os exemplos do tipo “xuros vindicados” ou como o substantivo *vindicaxe*, que substituiría a *devengo* en tódolos contextos posibles. O problema que se nos presenta é que o cultismo *vindicar* existe xa na lingua cos significados de “vengar” ou “defender, especialmente por escrito, a quen se inxuriase ou calumniase inxustamente” para a lingua estándar e para a linguaxe xurídica, dito dunha persoa, co significado de “recuperar o que lle pertence” (DRAE). Existe ademais o substantivo *vindicación* e outros termos da mesma familia como *vindicativo*, *vindicta*, etc.¹⁶ A polisemia do termo podería ser un problema posto que o verbo xa estaría cargado cun significado concreto e aínda que os contextos nos que poden aparecerse-los dous significados posibles son sempre transparentes e non darían lugar á confusión, o concepto do campo xurídico podería interferir e crear conflitos de uso co concepto do campo económico. Tanto no *Diccionario de Ciencias Jurídicas* de Ossorio, coma no *Diccionario Jurídico* de Comares e no *Diccionario básico jurídico* de Espasa non se recollía o termo *vindicar*, aínda que si o substantivo *vindicación* co significado de “vinganza, reivindicación, reparación dun agravio...”. Malia ser un termo en desuso no dereito, substituído por reivindicar, os especialistas son conscientes do seu significado, polo que o seu uso como equivalente a *devengar* resultáballes pouco claro¹⁷. Aínda que ós economistas non lles presentaba problemas, consideramos que o termo xa non era apto.

Desde un punto de vista filolóxico, o cultismo, correcto dentro das estruturas do galego, evitaría tódolos problemas vistos arriba e sería facilmente integrable na lingua xa que non presentaría ningún problema para o seu uso por parte dun lingüista, pois contaría cun termo totalmente equivalente ó *devengar* castelán, é dicir, evitaríamo-las paráfrases complicadas e facilitaríamolle-lo uso do termo a aquelas persoas que non dominasen o concepto. Pero, sempre contando que queremos que a

---

¹⁶ Estes termos aparecen recollidos na versión provisional do *Vocabulario Ortográfico da Lingua Galega* do Instituto da Lingua Galega e da Real Academia Galega; e tamén en dicionarios como o *Gran diccionario Xerais da lingua*; o *Diccionario Cumio da lingua galega*, etc. O termo tamén existe con estes significados en portugués (*vindicar*, *vindicação*, *vindicador*, *vindicante*, *vindicativo*).

¹⁷ As valoracións sobre o termo obtivéronse na consulta realizada entre avogados que se detalla na nota a pé de páxina número 10.

lingua sexa algo vivo e que os falantes de cada especialidade se sintan identificados coa lingua, desbotámo-la posibilidade da introducción do cultismo, confuso para eles.

Así pois, só nos queda optar polo préstamo castelán por tódalas razóns vistas, e porque ademais existe un pacto tácito entre os usuarios de economía, mesmo en organismos oficiais que redactan os seus textos en galego, para usar sempre o termo castelán, rexeitando os equivalentes galegos que lles ofrecen os tradutores. De feito, na base de datos do ILG que utilizamos como corpus documental, comprobabamos que existen numerosos textos en galego que contan con uso do préstamo. Este comportamento evidencia que, mesmo para os que dominan o concepto, non é fácil aplica-las paráfrases que traducen *devengar*, nin están satisfeitos coas equivalencias de significado. Polo tanto, a adopción do préstamo non responde a un criterio de comodidade, senón a unha realidade que, de denominarse doutro xeito, resultaría incompleta e imprecisa ou non aceptable.

Para concluír, esperamos que trala nosa exposición quedase claro o noso obxectivo: mostra-las dificultades reais que calquera persoa que se enfrente coa redacción ou tradución de textos especializados xurídicos e económicos pode atopar, tal e como atopamos nós, cos termos *finca* e *devengar*. As nosas solucións, froito dunha investigación seria e rigorosa, son só unhas propostas. Estas ou ben outras deberían tentar terse en conta canto antes para mellora-la introducción do galego nas áreas estudadas e, en xeral, en calquera ámbito científico.

Bibliografía

- AA. VV. (1990): *Diccionario xerais castelán-galego*. Vigo: Xerais.
- AA. VV. (1991): *Diccionario jurídico*. Madrid: Fundación Tomás Moro, Espasa Calpe.
- AA. VV. (1991): *Diccionario básico jurídico*, 3.ª edición. Granada: Editorial Comares.
- Corominas, J. e Pascual, J. A. (1987): *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. Madrid: Gredos.
- Díez Picazo, L. (1983): *Fundamentos del derecho civil patrimonial*. Vol. II. Madrid:
- Díez Picazo, L. (1995): *Fundamentos del derecho civil patrimonial*. Vol. III. Madrid: Civitas.
- Díez Picazo, L. e Gullón, A. (1998): *Instituciones de derecho civil*. Vol. II/1. Madrid: Tecnos.
- Galanes, I. (2000): “¿Existe unha lingua xurídica galega? Unha reflexión sobre a variedade creada a partir da tradución xurídica en Galicia”. *Cadernos de Lingua* 22: 5-37.

- Martínez Cortiña, R. (dir.) (1980): *Economía. Diccionario enciclopédico*. Barcelona: Planeta.
- Moliner, M. (1998): *Diccionario de uso del español*. Madrid: Gredos.
- Ossorio, M. (1984): *Diccionario de ciencias jurídicas, políticas y sociales*. Argentina: Editorial Claridad.
- Real Academia Española (2001): *Diccionario de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe.
- Real Academia Galega (1997): *Diccionario da Real Academia Galega*. A Coruña/Vigo: Real Academia Galega, Edicións Xerais, Editorial Galaxia.
- Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega (1991): *Léxico da administración castelán-galego*. A Coruña: Real Academia Galega.
- Rodríguez González, E. (1958): *Diccionario enciclopédico gallego-castellano*, Vigo: Galaxia, 3 vols.
- Tamames, R. (1992): *Diccionario de economía*. Madrid: Alianza Cien.

ANEXO 1

- que pola índole da empresa eran moitas veces obrigadas non as **devengaba** ningún, e o personal que tiña as casas lonxe...
- Traspaso a fin de cada ano do IVE que vai a **devengarse** no ano seguinte.
- nun período deben imputarse a exercicios futuros por **devengarse** nestes últimos, xa que será neles cando se...
- segue: (A) Cargarase: (a) Polo importe do IVE deducible cando **devengue** o imposto, con aboamento a contas de acredores...
- Polo importe do IVE repercutido cando se **devengue** o imposto, no caso de retirada de bens...
- Aboarase por: (1) Polo importe do IVE repercutido cando **devengue** o imposto, con cargo a contas de debedores ou...
- Crédito a longo prazo. Esta conta irase aboando a medida **devengue** o IVE. Esta é a alternativa que elixín, porque...
- (b) Polo importe do IVE repercutido cando se **devengue** o imposto, no caso de retirada de bens de...
- (A) Aboarase: (a) Polo importe do IVE repercutido cando **devengue** o imposto, con cargo a contas de debedores ou...
- nas devanditas partidas de crédito os intereses implícitos **devenguen**, con arreglo a un criterio financeiro, con...
- computar como ingreso por intereses no exercicio no que **devenguen**, seguindo un criterio financeiro e recoñecendo...

ANEXO 2

- de créditos Importe dos intereses de préstamos e outros créditos **devengados** no exercicio.
- Arrendamentos e cánones Arrendamentos Os **devengados** polo aluguer de bens mobles e inmobles en uso...
- movemento é o que segue: (A) Aboarase polo importe dos intereses **devengados** durante o exercicio, incluídos os non vencidos...
- movemento é o que segue: (A) Aboarase polo importe dos intereses **devengados** durante o exercicio, incluídos os non vencidos...
- é o que segue: (A) Cargarase, xeralmente, polos intereses **devengados**, tanto implícitos coma explícitos, que teñan...
- Importe dos intereses **devengados** e non cobrados.
- permanente con vencemento a curto prazo, incluídos os intereses **devengados**, ás contas correspondentes do subgrupo 53.
- movemento é o que segue: (A) Aboarase polo importe dos intereses **devengados** durante o exercicio, incluídos os non vencidos...
- que sexa a súa forma de instrumentación, incluídos os intereses **devengados**, con vencemento superior a un ano.
- Intereses de obrigación e bonos Importe dos intereses **devengados** durante o exercicio correspondente o financiamento...
- (b) Polos intereses **devengados**, tanto implícitos como explícitos, que non...
- As Cooperativas de Crédito deberán destinar intereses **devengados** durante o primeiro exercicio de funcionamento e...
- (b) Polos intereses **devengados** tanto implícitos como explícitos, con vencemento

- Fomento satisfará á entidade de crédito a totalidade dos xuros **devengados** durante o 1º ano do período de amortización.

ANEXO 3

- coa suma do prezo de adquisición dos valores e dos intereses **devengados** e non vencidos ó peche do exercicio.
- Porén, cando existan intereses, implícitos ou explícitos, **devengados** ou non vencidos ó remate do exercicio, que debe...
- O importe dos dividendos devengados ou dos intereses, **devengados** e non vencidos no momento da compra...
- polo prezo de adquisición, excluídos os intereses explícitos **devengados** e non vencidos, con aboamento, xeralmente...
- a que sexa a súa forma de instrumentación, incluídos os intereses **devengados**, con vencemento superior a un ano.
- Polos intereses **devengados** non vencidos de débedas.
- Polos intereses **devengados** non vencidos de créditos.
- é o que segue: (A) Cargarase polo importe dos intereses **devengados**, cando o seu vencemento non sexa superior a un...

ANEXO 4

- ...como unha minoración no importe do imposto sobre sociedades **devengado**
- o importe a contabilizar polo imposto sobre sociedades **devengado** no exercicio calcularase realizando as operacións...
- as retencións e os pagamentos a conta, para obté-lo imposto **devengado** sobre sociedades.
- Descrición dos movementos: Adebendarase á 472 por: (1) Polo **devengado** co gallo da adquisición de bens e servicios...
- IVE soportado non devengado a máis dun ano. IVE soportado **devengado** (leasing) a menos dun ano.
- Nesta alternativa, dentro das débedas non se inclúiría o IVE **devengado**
- total contraída, pero á súa vez considerar que o IVE ó non **devengado** supón unha menor débeda. Nesta hipótese podería...
- ...Facenda Pública, IVE repercutido IVE **devengado** con motivo da entrega de bens ou da prestación...
- Imposto sobre beneficios Importe do imposto sobre beneficios **devengados** no exercicio...